

Nagrobek Bolesława Chrobrego,

rozpoznany przez

AUGUSTA BIEŁOWSKIEGO.

(Ciąg dalszy. Obacz N. 14 i 15 Dodat. tygod.)

W tem co w samym nagrobku, według odpisu z pietnastego wieku, czytamy, i co o nim najdawniejsze świadectwa doniosły, nie tylko nie znajdziemy nie takiego, co by przeciw autentyczności jego mówiło, ale owszem dostrzegamy skazówki, które wprost mówią za jego autentycznością.

A najprzód, co do formy jego zewnętrznej, napisany on jest wierszem takim, jakiego w wieku jedynastym powszechnie w nagrobkach używano. Pisarz jedynastego wieku, Sigebert mnich, kreśląc żywot Teodoryka, biskupa, przed kilkodziesiąt laty zgasłego, przytacza trzy nagrobki, z których każdy tak rodzajem wiersza, jak i nierównym odliczaniem zgłosek podobniusię do nagrobka Chrobrego. Jeden z nich, „Comitis Everardi“, zaczyna się tak:

*Clauditur hac tumba Pridem sine fele columba,
Infans Errardus Nobilis atque pius*

Sanguine magnifici Generosus Deodorici i t. d. (Leibnitz, SS. R. B. I. str. 310.) Taką samą miarą ułożony nagrobek rymowy czytać można w kronice Hermana Kontrakta, zrobiony dla Hiltrudy matki tego kronikarza, który jak wiadomo 1054 roku żyć przestał. (Pertz V, 130.)

Takż nakoniec w jedynastym wieku ułożony nagrobek dla Sigfrieda Opata w Tegernsee, znajduje się w Peza *Thesaurus Anecdotorum T. V., Cz. 1, str. 264. i t. d. i t. d.*

Co do treści nagrobka, Lelewel podnosi jako okoliczność najwięcej raziącą i nie przypadającą do jedynastego wieku, otrzymanie korony od Ottona przez Bolesława. A że ta okoliczność i w kronice Gala znajduje się, tłumaczy to tem, iż autor tej kroniki był cudzoziemiec. Mniema więc, że z Gala dopiero przeszło to wyobrażenie do autora nagrobku.

Jakoż między Galem a autorem nagrobku zgodność jest w tem, że Otto położył koniec jakimś zależnościom dukowskim Bolesława; zjął też, jak powiada Gal, z głowy swojej koronę, włożył na głowę naszego Bolesława; i to samo mogą wyrażać słowa nagrobku: „*tibi dedit Otto coronam.*“ Atoli nie jesteśmy pewni, czy oprócz tego nie zachodziło co między Ottonem a Bolesławem, co by więcej jeszcze do słów nagrobku przypadło, a nieznane było Galowi. Kiedy bowiem według słów Gala Otto włócznią ś. Maurycego i gwoździem z krzyża Chrystusowego Bolesława, w Gnieźnie już, za dane sobie ramię ś. Wojciecha oddarował, dowiadujemy się tymczasem od dobrze świadomego tych wypadków rocznikarza kwedlinburskiego, że Otto przysyłał w odwet Bolesławowi jakieś dary jeszcze i z Akwizgranu. (Pertz III, 77.)

Jakkolwiek bądź, ta jednak okoliczność, którą Lelewel podniósł przeciw autentyczności tego pomnika, rozpatrzona bliżej, przemawia raczej za jego autentycznością. Gdyż najprzód jest to twierdzenie nie ze wszystkim słuszne, iż autorem kroniki znaney pod imieniem Gala był cudzoziemiec; sam bowiem Lelewel podniósł to z dobitnością w innych swych dziełach, że współautorem kroniki owej jest Michał Polak, kanclerz kapituły kruszwickiej, któremu Gal pierwszą i drugą księgę jej przypisując wyraźnie współautorem dzieła tego (*cooperatorem hujusce opusculi*) nazywa. To tedy co Gal w tych księgach pisał (a właśnie w pierwszej z nich znajduje się ów szczegół), wiedział dobrze i aprobował Michał: musiała więc okoliczność o otrzymaniu korony przez Bolesława opierać się na poważnym jakimś pomniku, kiedy ją w kronice swojej umieścili. A jeśli przyczyny tego, co w tej wieści zdaje się raziącym lub niedokładem, szukać mamy w cudzoziemkości autora i stroniczem jego na ten wypadek zapatrywaniu się, w takim razie musimy wyznać, iż przypada ona więcej do czasów Meska II^{go} niżli do czasów Gala.

Kiedy bowiem pisał ten kronikarz, rozstrzygał Krzywousty oręzem kwestyę o niezależności królestwa polskiego od cesarstwa, i Gal, którego dzieło na cześć króla tego było przedsięwzięte, głosi

najobszerniej jego w tej mierze nad cesarstwem odniesione tryumfy. Ani więc wiekowi Gala, w którym mnóstwo już było uczonych Polaków, ani stosunkowi jego do króla, ku którego uczczeniu dzieło swe pisał, nieodpowiada stronicze tej kwesty na niekorzyść króla przedstawienie. Jeśli zaś cofniemy się w czasy bliskie śmierci Chrobrego, przedstawia się nam stosunek ten całkiem inaczej. Tam cała hierarchia duchowna, obrządku łacińskiego, z samych cudzoziemców składa się. Nadewszystko zaś pamiętać nam wypada, że ten nagrobek kładziono w katedrze poznańskiej, która nawet wtedy, gdy Otto był w Polsce, i duchowieństwo krajowe nowoutworzonej hierarchii krajowej poddawano, została uległa obcemu, Magdeburkiemu arcybiskupowi. Nic więc naturalniejszego, jak to, że mnich lub który z dostojnych kapłanów poznańskich, którzy wszyscy byli wówczas cudzoziemcami, wynurzał się pod tym względem nieco jaskrawiej, niżby się był Polak rodowity, i nie zostający w żadnym do cesarstwa stosunku, wynurzył.

Z tą okolicznością wiąże się i drugi szczegół. Ani Gal ani żaden z kronikarzy polskich nie wystawia nam Meska I^{go} inaczej jak tylko dobrym chrześcianinem. Jeśliby nieznajomy autor nagrobka, jak się domyśliwa Lelewel, wziął z Gala okoliczność o otrzymaniu korony przez Bolesława, tedy prawdopodobnie i drugi ten szczegół o wierze Meska I^{go} byłby u niego podobniejszym do tego, co Gal rozpowiada. Tymczasem w nagrobku nadmieniono o księcia tego poganiństwie (*perfito patre natus*), a gdy tę okoliczność uważnie rozbiieramy, przekonujemy się, że tak sądzili o tej rzeczy współcześni, a zwłaszcza cudzoziemcy lub gorliwcy obrządku łacińskiego. I tak Tietmar rozpowiada, jak Mesko niezachowywał postów i zmuszał do tego żonę swoją Dobrowkę, co według niektórych przez trzy lata trwać miało: (*Thietm. IV, 35.*) Mesko, już jako mąż Dobrowki, jest jeszcze, według słów autora tego, długi czas poganinem: „*vario gentilitatis errore implicitus*“, a dopiero po wielokrotnych naleganiach, „*crebro dilectae uxoris hortatu, innatae infidelitatis toxicum evomuit.*“ (*Id. ibid.*) Tak samo Matylda, matka żony Meska II^{go} Ryxy, nazywa Chrobrego źródłem i początkiem religii chrześciańskiej w Polsce (*fons et origo religionis Christianae*), a że to twierdzenie miało ważną jakąś podstawę, pokazuje się to ztąd, iż nawet Długosz, który nam za polskimi kronikarzami chrzest i gorliwość chrześciańską Meska I^{go} dokładnie opisuje, nadmienia w innych miejscach pokilkakrotnie, że religii katolickiej w Polsce był **pierwszem źródłem Chrobry.** 1)

Niemaloz przemawia za autentycznością nagrobka i to, że autor jego nadmienia okoliczności takie, które w żadnym tak krajowym jak i obcym piśmie nieznajdują się, i tylko współczesnemu znane być mogły. Taką okolicznością jest obcięcie włosów siedmioletniemu Bolesławowi i posłanie ich do Rzymu. Objąsnił ją trafnie Stanisław Żubieński, przypominając, iż zwyczajem było u chrześciańskich książąt, posyłać ucięte dzieciom swoim włosy do Rzymu na znak uległości ich stolicy apostolskiej.

Szczegół ten nie tylko znajduje w współczesnych okolicznościach zupełne potwierdzenie, ale razem wyjaśnia nam wypadki, których znaczenia dotąd nierozumiano. Bolesław Chrobry urodził się roku 966, czy też na początku 967, 2) w każdym więc razie siedmioletnie jego skończyło się już w roku 973. Wtedy to, jak nas naucza nagrobek, stano ucięte mu włosy do Rzymu. Uważmy jak dalece zgadza się to z podanemi nam z kądinną wiadomościami. W tym właśnie 973 roku, odbył się pamiętny zjazd w Kwedlinburgu, na którym między innemi ważną kwestyę kościoła polskiego rozstrzy-

1) *Ab isto rege (Boleslao) fidei Christianae in Polonia coepit exordium.* Dług. Hist. Pol. II. 173. *Cultum veri Dei inchoavit Boleslaus.* *Ibid.* Cf. etiam II. 174. Tak samo mówi w żywotach arcybiskupów Gnieźnieńskich. „*Primus Polonorum gentem ad jura Christianitatis reduxit Boleslaus Chrobri.*“ Rkp. Bibl. Ossol. Nr. 619. k. 31. v.

2) Ob. Wstęp kryt. str. 538.

gano. Połowa Polski, mianowicie takzwane ziemie krakowskie (*Krakow cum omnibus regionibus ad praedictam urbem pertinentibus*), trwała jeszcze podówczas w obrządku słowiańskim. Wysłany tu około roku 960 przez Ottona I^o, biskup Adalbert (nie Wojciech) dla nawracania na obrządek łaciński, przyjęty był tak, iż ledwie z życiem się wymknął. (Pertz III, 61.) Nie ustawał jednakże Otto w swej gorliwości. Założywszy w roku 970 metropolię w Magdeburgu, rozciągnął granice jej dyecezyi przez całą tak zwaną Wielką Polskę, poddając biskupa poznańskiego, Jordana, władzy arcy-

biskupa Magdeburgskiego. Zostawały jeszcze ziemie krakowskie, w które dyecezya Jordana nie sięgała. Otto zaprosiwszy do Kwedlinburga Meska, wraz z Bolesławem czeskim, bratem Dobrówki, założył w porozumieniu z Janem trzynastym, papieżem, biskupstwo w Pradze, i mianując Ditmara biskupem pragskim, rozciągnął jego dyecezyę przez drugą część Polski, mianowicie, po źródła Bugu i Styru na wschód, a na południe po Dunaj. Jak poddanie Jordana arcybiskupowi Magdeburgskiemu działo się zapewne nie bez wiedzy i przyzwolenia Meska, tak też i zakreszenie granic nowozałożonego prag-

Majątek i obrót majątkowy w r. 1855 miast i miasteczek które składają rachunki do c. k. Namiestnictwa w lwowskim okręgu administracyjnym.

(Ciąg dalszy. Obacz Nr. 13, 14 i 15 Dodat. tygod.)

II. W y d a t k i.

Wydatki:	Belz		Bolechów		Brody		Brzeżany		Brzozów	
	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.
1 Pensye urzędnikom	1466	40	140	—	10370	—	2070	—	508	20
2 Płace leśnym	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Płace służbie sanitarnej	140	50	—	—	714	—	100	—	50	—
4 Płace sług zwyczajnych	132	50	76	20	156	—	239	53	36	—
5 Gracye i odprawa	404	—	—	—	1612	11 ² / ₄	113	20	—	—
6 Prowizye i łaski	49	20	—	—	432	24	—	—	—	—
7 Adjuta	—	—	—	—	—	—	259	10	—	—
8 Datki na pomieszkanie	—	—	—	—	22	—	—	—	—	—
9 Datki na utrzymanie koni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Dyurny	190	15	—	—	320	20	365	—	180	—
11 Czynyse za najem domu	100	—	—	—	—	—	675	—	30	—
12 Potrzeby kancelaryjne	307	32 ¹ / ₄	13	59 ¹ / ₄	3068	46 ³ / ₄	608	14 ³ / ₄	135	59
13 Taksy sądowe i polityczne	11	35	—	6	59	50	3	59	5	—
14 Portorya i koszta posyłek	46	12	92	13	—	—	—	6	34	27
15 Koszta podróży i strawne	291	33 ² / ₄	19	51	246	53	257	45	164	58
16 Nagrody i wsparcia	131	20	—	—	316	40	272	—	165	—
17 Wydatki leśne	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Utrzymanie i porządki domów	24	—	2	—	577	11 ¹ / ₄	—	—	—	—
19 Podatki	350	—	6	—	138	32 ³ / ₄	9	7	252	43
20 Ekwiwalenta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Dodatek do płac przy buchhalteryi	78	—	—	—	662	—	130	—	30	—
22 Wydatki przy rekrutacyi	93	58 ² / ₄	—	—	189	58	—	—	—	—
23 Oświetlenie miasta	—	—	—	—	3848	48	228	36	—	—
24 Utrzymanie ochędowstwa w mieście	—	2	51	16	539	37	166	16	—	—
25 Naprawa dróg	325	—	—	—	219	35	714	10 ² / ₄	24	—
26 Naprawa mostów	—	—	—	—	153	—	24	—	—	—
27 Koszta bruku	—	—	—	—	102	44	—	—	—	—
28 Sprawienie odtarowanych miar i wag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Utrzymanie studziń	—	—	—	—	417	29 ³ / ₄	43	57	—	—
30 Utrzymanie wodociągów	—	—	—	—	—	—	180	4	—	—
31 Płaca rewizora policyi	—	—	—	—	1739	18 ¹ / ₄	200	—	—	—
32 Płaca policyantom	301	40	239	—	3729	21	884	—	70	—
33 Odzież policyantom	66	58	66	36	1331	40	188	44	—	—
34 Żywienie aresztantów	194	53	—	—	1000	—	560	59	—	—
35 Przystosowanie potrzeb policyjnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36 Utrzymanie porządków od ognia	—	—	46	10	198	28 ¹ / ₄	28	40	3	—
37 Wydatki na lekarstwa	24	37 ³ / ₄	—	—	113	2 ² / ₄	37	51	—	—
38 Utrzymanie szkoły normalnej	166	—	1700	6	2677	45	657	16 ³ / ₄	6	—
39 Wydatki z prawa patronatu	80	54	—	—	—	—	—	—	—	—
40 Utrzymanie sierót i podrzutków	—	—	—	—	—	6 ² / ₄	69	2 ² / ₄	—	—
41 Utrzymanie szpitalu dla chorych	106	30 ² / ₄	—	—	160	—	—	—	—	—
42 Na dom ubogich i kalek	—	—	—	—	100	—	20	—	—	—
43 Dodatek do posagu szkół i plebanii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44 Folgi i zwroty dzierzawcom myła, soli, tabaki i t.p. skarbowych dochodów	119	18	—	—	—	—	4885	36 ² / ₄	—	—
45 Czynyse od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46 Wynagrodzenia za uchybienie	3	16 ³ / ₄	—	—	—	—	—	—	—	—
47 Drobnie wydatki	—	—	221	7	172	38 ¹ / ₄	40	2	—	—
48 Budowle nowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49 Wydatki nadzwyczajne	69	54	—	—	47	35 ² / ₄	111	6	—	—
50 Nowo utworzone kapitały czynne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51 Wydatki na szpital	—	—	—	—	2223	56	—	—	—	—
52 Spłata współwłaścicielom propinacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma	5300	10	2504	44 ¹ / ₄	37661	52 ² / ₄	14143	56	1695	27

skiego biskupstwa, przez ziemie Polski, stało się za jego przyzwoleniem; zadowolony był Otto na zjeździe owym z Meska, i powiada Tietmar, iż tenże hojnie od cesarza obdarzony do domu powrócił. Dany wówczas przywilej pragskiemu biskupowi, odnowiono w roku 1085 za Wratysława, i z tego powodu przytoczył go Kozma w swojej kronice; w nim mamy dowód widoczny; jak daleko sięgały posiadłości Meska w tych tu stronach roku 973. 1) O tem mianowaniu Ditmara biskupem pragskim donosząc rocznikarz polski, wie

to dobrze, że w sprawie tej miała czynny udział Dobrówka. Mówi on: „*Ecclesia Pragensis primo coepit habere episcopum, ex amonitione Dobrowcae.*“ (*Annal. Traskae ms. ad ann. 974*), a Długosz rozpisuje się szeroko pod tymże rokiem o gorliwości Dobrówki, z jaką brata swego, Bolesława, częstymi poselstwami i listami do kroku tego nakłaniała (*Hist. II, 101 i 102*). Wtedy to więc posłała ona i włosy siedmioletniego synka swojego do Rzymu.

(Dokończenie nastąpi.)

Majątek i obrót majątkowy w r. 1855 miast i miasteczek które składają rachunki do c. k. Namiestnictwa w lwowskim okręgu administracyjnym.

(Ciąg dalszy. Obacz Nr. 13, 14 i 15 Dodat. tygod.)

II. W y d a t k i.

	Busk		Dobromil		Dolina		Drohobycz		Gliniany		Gródek		Halicz		Jarosław		Jaworów.	
	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.
1	500	—	1960	—	1763	59 ³ / ₄	7803	20	450	—	3579	42	1723	19 ² / ₄	5379	7 ¹ / ₄	2856	6 ² / ₄
2	—	—	—	—	—	—	216	—	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	160	—	300	—	500	—	—	—	300	—	150	—	—	—	150	—
4	28	—	25	—	210	—	386	—	102	30	400	12	50	—	48	—	248	—
5	—	—	36	45	212	30	1563	55 ¹ / ₄	—	—	860	41	235	54 ¹ / ₄	413	20	663	52 ² / ₄
6	—	—	33	20	63	52	457	55	—	—	122	10	73	—	382	48	55	25
7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	—	—
8	—	—	—	—	—	—	62	—	—	—	—	—	—	—	85	—	28	—
9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	304	10	—	—	468	30	134	30	48	24	243	—	361	30	730	—	547	30
11	—	—	150	—	110	—	—	—	—	—	400	—	225	—	2100	—	175	—
12	28	50 ¹ / ₄	395	27	562	26 ³ / ₄	2269	28 ³ / ₄	155	29	1282	18 ¹ / ₄	343	57 ¹ / ₄	983	21 ² / ₄	473	26 ¹ / ₄
13	11	7	3	—	25	30	324	53	1	45	55	30	15	10	248	37	87	35
14	—	35	—	—	29	8	2	—	—	—	23	35	26	14	22	35	1	18
15	180	58	61	18	316	3	209	26 ¹ / ₄	67	9	269	22 ² / ₄	20	14	429	43 ² / ₄	380	22
16	60	—	—	—	1053	25	222	—	300	—	367	6	278	—	188	47	5	—
17	—	—	—	—	—	—	209	8	—	—	35	38	—	—	—	—	—	—
18	—	—	—	—	24	34	477	48 ¹ / ₄	1	50	699	43	—	—	218	14	67	46
19	85	15 ¹ / ₄	44	42 ³ / ₄	588	21 ² / ₄	5323	28 ¹ / ₄	250	58 ³ / ₄	1888	45 ³ / ₄	1443	38	4727	11 ¹ / ₄	966	29
20	—	—	—	—	250	—	—	—	—	—	2453	56 ² / ₄	1	30	33	13	75	25
21	31	—	80	—	72	—	739	—	37	—	324	—	115	—	348	—	185	—
22	—	—	73	14	358	2 ² / ₄	577	1	20	31	89	54	49	4 ¹ / ₄	220	37	240	14 ² / ₄
23	—	—	—	—	—	—	708	47	—	—	—	—	—	—	2009	45	—	—
24	—	—	—	—	179	12	358	12	—	—	210	53	22	22 ³ / ₄	1	0	48	34
25	—	—	—	—	732	8 ¹ / ₄	809	18	—	—	382	39	—	20	374	51	—	18
26	—	—	—	—	166	52	239	44 ³ / ₄	—	—	140	5	33	37 ³ / ₄	1141	25	312	15 ³ / ₄
27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	55	—	—
28	—	—	—	—	—	—	53	26	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
29	—	—	—	—	—	—	239	49	5	—	51	—	—	—	420	27 ² / ₄	25	27 ² / ₄
30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	—	—	200	—	215	—	200	—	120	—	250	—	—	—	333	20	—	—
32	267	—	243	20	370	40	2313	—	108	—	742	20	574	15	1520	30	708	—
33	109	—	—	—	217	30	914	—	123	9	465	—	186	—	455	—	210	—
34	120	—	—	—	91	54	524	42	6	45	259	5	20	—	535	54	48	45
35	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	2	—	9	47	50	—
36	—	—	—	—	235	40	98	11	—	—	58	—	—	—	—	—	60	—
37	—	—	—	—	—	—	986	3 ³ / ₄	—	—	737	8 ¹ / ₄	35	42	285	28 ³ / ₄	528	53
38	135	52	132	44	1288	22	1421	48	114	20 ² / ₄	2318	58	1129	54	1318	49	1613	20
39	—	—	140	6 ² / ₄	99	39	311	4	20	16	3809	45 ² / ₄	—	—	579	50	193	6
40	—	—	—	—	—	—	104	18	30	—	51	48	—	—	370	25 ² / ₄	149	46 ¹ / ₄
41	32	49	—	—	—	—	—	—	—	—	38	—	—	—	295	50 ¹ / ₄	—	—
42	—	—	—	—	100	—	40	—	—	—	—	—	—	—	65	—	—	—
43	—	—	30	40	55	43	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	207	—
44	—	—	1	11 ² / ₄	—	—	33	6 ² / ₄	3	55	27	57	3	12	69	53	18	3
45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	—	—	—
46	—	—	—	—	110	49 ² / ₄	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	306	10 ² / ₄	—	52	51	8 ¹ / ₄	—	—	—	—	254	32	9	11 ² / ₄	167	37 ³ / ₄	147	19
48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	27	24	—	—	694	8 ² / ₄	701	49 ³ / ₄	314	24	488	5	287	48 ³ / ₄	863	52	226	28 ² / ₄
50	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51	—	—	—	—	—	—	2632	10 ² / ₄	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	2485	11	3821	40	11016	59 ² / ₄	34677	21 ¹ / ₄	2356	26 ¹ / ₄	23686	50 ¹ / ₄	7415	55	28191	13 ³ / ₄	11739	9 ³ / ₄

(D. c. n.)

Janów pierwotnie Zalesie.

R. 1611, 1670, 1680, 1720, 1765 i 1766.

Król August II. potwierdza dany Janowi Swoszowskiemu przez Zygmunta III. a od Jana III. i Michała Korybuta uznany przywilej na założenie miasteczka.

(Dalszy ciąg. Obacz Nr. 15 Dodat. tygod.)

Michael Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Litt(huaniae), Russiae, Prus(siae) etc. Significamus praesentibus literis Nostris quorum inter est universis et singulis, productas Nobis esse literas pergameneas manu | Serenissimi Sigismundi III. subscriptas sigillo(ue) majoris cancellariae communitas, continentes in se locationem oppidi **Zalesie** dicti in palatinatu Russiae sitti, quarum tenor de verbo ad verbum sequitur talis.

Sigismundus III. Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mas(oviae), Sam(ogitiae), Livoniae nec non Svec(orum), Vandalorumq(ue) Hae(redita)r(iu)s Rex 1) Gothorum, Poloniae. Significamus praesentibus (literis) Nostris quorum in|terest vniuersis et singulis. Praeclara Generosi Joannis Swoszewski, N(o)ta)rii Terrestr(is) Leopoliensis optima merita tam belli quam pacis tempore contestata merent(ur) id, ut quavis occasione benevolentiae Nostrae signifi(cationem eidem declaremus. Proinde nomine ipsius et Elisabethae de Rzeczyca conjugis eiusde(m) a Nobis petatum esset, ut illi in fundo villae **Zalesie** alias **Janow** in palatinatu Russiae terra vero Leopoliensis | sittae oppidum fundandi et instituendi facultatem demus, non grauatim sane praecibus eorund(em) conjugum annuen(tes) permittend(um) esse duximus, prout, quo bona haec ad meliorem cond(iti)onem successu temporis deueniant, permittimus praesentibus | literis Nostris. Cui quid(em) oppido (per) 2) praedictos conjuges instituendo autoritate Nostra Regia jus theutonicum, quod Magdeburgen(se) dicitur, ut eo tem(po)ribus utatur sempiternis, damus et concedimus remouen(tes) ab illo | et o(mni)bus qui inhabitabunt incolis o(mn)es modos et consuetudines uniuersas, quaecunq(ue) jus Theutonicum posse perturbare videbuntur, eximen(tes) eliberantesque oppidanos et inhabitatores eiusdem oppidi **Zalesie** ab o(mn)i iurisdictione omniu(m) et singuloru(m) Pal(a)t(inorum), Castell(anorum), Capitaneorum, Tenutariorum, Bargrabiurum, Succamerariorum, Iudicum, Subiudicum, | M(i)n(isteri)alium et Officialium Regni Nostri, ut coram ipsis aut eorum aliquo in causis magnis sive parvis quor(um)vis criminum et excessuum citati minime respondere vel aliquas paenas solvere teneantur, sed coram advocato pro tempore existen(ti) tam in criminalibus quam alijs quibusvis casibus iudican(di), sentencian(di), punien(di) et corrig(e)n(di) plenam damus et omnimodam facultatem, prout jus theutonicum in omnibus suis punctis, clausulis, conditionibus et articulis videbitur requirere. Volentes insuper incolas et suburbanos, qui praedicti oppidi com(munione) continebuntur, uberiori gratia Nostra prosequi, in eodem oppido fora septimanalia singulis ferijs tertijs et diebus sabbathi qualibet septimana celebranda, fora vero annualia sive nundinas binas, primum pro festo Ascensionis Domini, secundum pro festo sancti Michaelis annis singulis agen(da), frequentan(da)q(ue) instituimus et indicimus et pro institutis et indictis habere volumus per praesen(tes), dan(tes) et conceden(tes) facultatem oppidanis | et suburbanis oppidi praefati fora ipsa utraq(ue) tam annualia quam septimanalia diebus et temporibus supra impres(s)atis sine tamen praedictis aliorum oppidorum circuncirca consistentium more aliarum | ciuitatum et oppidorum Regni Nostri celebran(di), agen(di) et exercendi ita videlicet, quod omnes homines sexus utriusq(ue), cuiuscunq(ue) status et conditionis fuerint, ad hoc ipsum oppidum pro foris praedictis annuali|bus et septimanalibus pro tempore praenotato. | causa venden(di) et emen(di), res pro rebus et merces pro mercibus permutandi et alia negotiationis genera exercendi venire possint et valeant ac in accedendo et re|cedendo Nostra et Successorum Nostrorum autoritate, securitate et libertate potiantur et gaudeant nisi tales fuerint, quos iura et leges fovere non permittunt et quibus proborum hominum commercii | amenta sunt denegata et deneganda. Vt autem tanto citius homines ad inhabitandum dictum oppidum **Zalesie** alliciantur, damus et concedimus. ex benignitate Nostra Regia dicto oppido incolisq(ue) et inhabitatoribus eiusdem libertates et immunitates omnes, quibus oppidu(m) **Zółkiew** Magnifici Stanislai **Zółkiewski** Palatini **Kijouien(sis)** et caestriurum Nostrarum copiarum praefecti haereditarium gaudet et utifruitur. In quorum omniu(m) fidem praesentes manu | Nostra subscripsimus et sigillo Regni co(m)muniri mandauimus. Datum **Warsaviae** die XV. mensis Novembris anno D(omi)ni **MDCXI**. Regnoru(m) Nostrorum Poloniae **XXIV**. Sueciae vero **XVIII** anno. **Sigismundus** Rex. Locus Sigilli Majo|ris Cancellariae Regni. **Jacobus** Zadzik Sacrae Regiae M(a)jor(is) Cancellarius.

Michał z Bożej łaski Król Polski, Wielki książę Litwy, Rusi, Prus i t. d. oznajmiamy niniejszym listem wszystkim w ogóle i każdemu poszczegółowo: iż Nam przedłożone zostało pismo pergaminowe podpisem Najjaśniejszego Zygmunta III. i pieczęcią kancelaryi większej opatrzone, zawierające w sobie położonego w województwie ruskiem miasteczka **Zalesia** osadzenie, osnowy tu dosłownie przytoczonej.

Zygmunt III. z łaski Bożej Król Polski, Wielki Książę Litwy, Rusi, Prus, Mazowsza, Żmójdzi, Łotwy, a Szwedów, Gotów i Wandalów Król dziedziczny. Oświadczamy niniejszem pismem komu o tem wiedzieć należy: iż sacne i wielce pożyteczne zasługi, które Rodowity Jan Swoszowski Pisarz ziemi lwowskiej w boju i pokoju pokładał, czynią go godnym objaw łaskawości Naszej przy każdej sposobności, i że będąc imieniem jego i małżonki jego **Elżbiety** z Rzeczycy imieniem uprassani, abyśmy mu na gruncie wsi **Zalesia** czyli **Janowa** w województwie ruskiem a ziemi lwowskiej leżącej miasteczko założyć pozwolili, dla tego chętnie do próśb ich przychyliwszy się zezwolić na nie postanowiliśmy, jakoż w celu przyprowadzenia z czasem wspomnianych dóbr do lepszego stanu niniejszym listem dozwalamy. Więc onemu przez wspomnianych małżonków założyć się mającemu miasteczku powagą królewską prawo niemieckie magdeburkiem zwane, aby go po wieczne czasy używało, nadajemy uchylając od niego i od tych, którzy się tam osiedla mieszkańców wszystkie w powszechności postępowania i zwyczaję prawu niemieckiemu na przeszkodzie być mogące lub zdające się, wyjmując i wyswobodzając mieszczan i mieszkańców miasteczka **Zalesia** z pod jurysdykcji wszystkich w ogóle i w szczególności Wojewodów, Kasztelanów, Starostów, Dzierżawców, Burgrabiów, Podkomorznych, Sędziów, Podsejdków, woźnych i urzędników koronnych, aby przed nimi lub przed ich zastępcami ani w wielkich czy małych sprawach o jakiegokolwiek zbrodni i występki odpowiadać ani win płacić nie byli obowiązani, lecz dajemy im zupełną i wszelaką moc sądzenia, wyrokowania, karania i karcenia przed wójtem podobczas będącym nie tylko w wypadkach zbrodniczych ale i w każdym innym razie jako prawo niemieckie we wszystkich ustępach, okresach, zastrogach i rozdziałach wymagać będzie. Nadto pragnąc mieszkańców i przedmieszczan, którzy obwarowaniem miasteczka zajęcia będą, szcudrobliwszą łaską udarzyć, ustanowiamy i zapowiadamy w rzezonem miasteczku targi tygodniowe każdego wtorku i każdej soboty a nadto dwa targi doroczne, jeden na **Wniebowstąpienie Pańskie**, drugi na święty **Michał** co rok odbywać się mające, a uważając takowe za ustanowione i zaprowadzone upoważniamy mieszczan i przedmieszczan do odbywania, odprawowania i wykonywania obydwu rodzajów targów w dniu i czasy wyżej oznaczone wedle zwyczaju w innych miastach i miasteczkach koronnych przyjętego bez szkody jednak miasteczek pobliskich z tym dodatkiem, iż wszystkim ludziom obojey płci, jakiegokolwiek stanu i powołaniaby byli, wolno i można do tego miasteczka na doroczne i tygodniowe targi w czasie wyżej oznaczonym w celu przedaży, kupna, zamiany rzeczy za rzeczy a towarów za towary lub załatwienia innego rodzaju sprawunków i kupni przybywać, i że przybywający i powracający osłonięni powagą Naszą i Następców Naszych doznuwać będą bezpieczeństwa i swobody, chybaby do takich należeli, którym prawa i ustawy sprzyjać nie pozwalają a którym stosunki z uczciwymi ludźmi słusznie są zabronione. Aby zaś ludzi do osiedlania się we wspomnionem miasteczku **Zalesiu** skuteczniej zachęcić, nadajemy z łaskawości Naszej temuż miasteczku, jego mieszkańcom i obywatelom wszystkie wolności i łgoty, któremi **Zółkiew** miasteczko do **Wielmożnego Stanislawa Zółkiewskiego**, **Wojewody Kijowskiego** a polnych wojsk Naszych **Hetmana** dziedzicznie należące, szczyci się cieszy. W dowód czego niniejsze podpisaną pieczęcią koronną stwierdzić rozkazaliśmy. Dano w **Warszawie** dnia 15. miesiąca listopada roku **Pońskiego 1611**, królestw zaś Naszych polskiego w 24ym a szwedzkiego w 18ym roku. **Zygmunt** Król. Miejsce większej pieczęci koronnej. **Jakób** Zadzik Uswięconej królewskiej Mości. (D. c. n.)

1) Po wyrazie: *Rex* opuściliśmy słowo: „Poloniae.“ 2) Tu dodaliśmy: „per.“